

Obdobie cez rok – 3. nedeľa B - Mk 1, 14-20

Kajajte sa a verte evanjeliu

Keď Jána uväznili, Ježiš prišiel do Galiley a hlásal Božie evanjelium. Hovoril: „Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajajte sa a verte evanjeliu.“

Ján Krstiteľ nás sprevádzal už počas adventu, keď nás pripravoval na príchod Pána a prihovoral sa nám aj na začiatku nového roka. Pamätáte si, že minulú nedeľu, poukázal na Ježiša svojim dvom učeníkom ako na „baránka“, teda na toho, ktorým sa začne nový svet, nové kráľovstvo. Dnešná pasáž evanjelia nám hovorí, že Ján bol „vydaný“ politickej moci.

Toto použité sloveso je veľmi dôležité, pretože sa používa v evanjeliách aj pre Ježiša. Nikdy sa v evanjeliách nehovorí o tom, že by Judáš chcel zradiť svojho učiteľa! Evanjelista hovorí, že ho on ho „vydal“ (porov. Mt 26, 15) náboženskej a politickej moci. Avšak tieto dve kráľovstvá sa vždy spoja, keď sa ocitnú pred baránkom.

Ak bol uväznený Ján Krstiteľ, ktorý označil Ježiša ako baránka, tak ani baránkovi sa nemôže stať niečo iné. Prečo sú kráľovstvá tohto sveta znepokojené prítomnosťou baránka? Kráľovstvá tohto sveta sú založené na sile, nadvláde, konkurencii, súperení. Silní zvíťazia a slabí sú rozdrvení, chudobní sú vykorisťovaní a eliminovaní. Toto je logika našich ľudských kráľovstiev a tí, ktorí majú túto moc, tak veria, že veľký človek, úspešný človek, je ten, kto zvíťazí nad protivníkmi, teda ten, kto je schopný zdriť slabších.

A teraz vstúpte do nového sveta! Ako to, že prítomnosť kráľovstva baránka tak veľmi znepokojuje tieto kráľovstvá?

Je to preto, lebo doteraz bola „ich logika“ všetkými prijímaná ako „normálna“. Teraz, keď prišiel baránok, tak si zvierať zrazu uvedomia, že nie sú ľuďmi, že sú to zvery. Preto ak chcú ďalej pokračovať vo svojom vládnutí, tak sa musia zbaviť baránka. Uväznenie Jána krstiteľa malo byť varovaním pre Ježiša. Možno si mal podľa ľudskej logiky domyslieť, že bude lepšie vzdať sa a vrátiť sa do Nazareta, kde na neho čakala jeho matka ... ale on prišiel na tento svet, nie aby zaviedol moc ešte silnejšiu akou disponovali oni, ale aby založil svet, ktorý je úplne nový. Alternatívny, odlišný svet - spoločenstvo baránkov. Baránok k nám hovorí iba v duchu miernosti, nehy, baránok dáva všetko - ako živý i ako mŕtvy.

Krstiteľ teraz končí svoje poslanie, opúšťa scénu a začína verejný život Ježiša. Miesto, ktoré si Ježiš zvolí na svoj začiatok, nie je Judea – kde je to hlavné mesto Jeruzalem, ale Galilea, zem ktorá je pohrdaná, ktorá je považovaná za polopohanskú. V Starom zákone bola spomenutá len okrajovo asi päť krát, ale aj to bez väčšieho významu.

Ježiš začína verejný život slovami: „*Naplnil sa čas*“ - nie v zmysle gréckeho „*chronos*“, z ktorého pochádza chronológia. Nie! Ježiš hovorí o „*kairos*“, čo v gréčtine znamená:

pravý okamih, rozhodujúci okamih, príležitosť, ktorú si nenechajte ujsť, musíte ju rýchlo využiť, pretože túto príležitosť si nesmiete nechať ujsť, nemusí sa už opakovať ... je to plnosť času, ktorá bola oznamovaná Prorokmi.

A čo také dôležité sa začalo diať? Ježiš hovorí: „*Božie kráľovstvo je tu.*“ Je blízko, môžeš sa ho dotknúť, môžeš si ho vziať, nenechaj si ho ujsť, pretože je to poklad, vezmi si ho hneď!

Čo je toto Božie kráľovstvo? Bola to veľká nádej všetkých ľudí. Izrael mal skúsenosti s kráľmi a monarchiou už 450 rokov. Táto skúsenosť nebola len sklamaním, ale bola priam katastrofou! Z akého dôvodu? Preto, že izraelskí králi namiesto toho, aby sa nechali viesť slovom prorokov, naďalej uvažovali podľa logiky kráľovstiev tohto sveta. Králi Izraela sa správali ako zlodeji a zbojníci a nie ako pastieri! Hľa preto celý národ očakával nové kráľovstvo. Očakávali zmenu sveta a teraz konečne prichádza. Ak budeme mať na pamäti toto očakávanie, ktoré živil v sebe Izraeliti už stáročia, tak potom budeme schopní pochopiť ten výbušný potenciál Ježišových slov, ktorými začína svoje verejné účinkovanie: „*Čas čakania sa skončil, prišlo Božie kráľovstvo, kráľovstvo pokoja, útechy – je tu medzi Vami!*“

Z čoho pozostáva toto kráľovstvo? Kráľovstvo, ktoré Boh chce na tomto svete, spočíva v tom, že človek nemôže byť zvieraťom, aby mohol byť človekom. Človek je človekom vtedy, keď miluje, keď otvorí svoje srdce potrebám svojho brata a dá sa do služieb bližneho. To je opak antického sveta. Teda prijatie tohto kráľovstva neznamena začať chodiť do kostola, čo je istotne dobrá vec, ale prijatie Božieho kráľovstva znamená zmeniť celý spôsob správania sa k realite tohto sveta. Celý život človeka sa zmení: práca, hlavne spôsob práce, správa peňazí, život v rodine ... všetko je teraz regulované novým princípom, ktorým je zabudnutie na sebestvo. Predtým bolo práve sebestvo pravidlom, ktoré riadilo všetky rozhodnutia, teraz je normou je láska, pozornosť k druhému, služba ... presne to správanie, ktoré sa prezentuje obrazom baránka.

Teda dochádza k zmene režimu. A vieme, čo sa stáva, keď jeden režim padne a začne iný: Tí, ktorí boli predtým považovaní za skvelých, zrazu nie sú ničím. Tí, ktorí boli doteraz vo väzení, teraz z neho vyjdú. Tí, ktorí boli teraz vo vedení, musia zrazu obsadiť posledné miesta (pozn. prekladateľa - porovnaj Máriin magnifikat). Čo sa myslí pod Božím kráľovstvom, ktoré teraz predstavuje Ježiš? To, že vládcovia už nič neznamena, že veľkými budú tí čo slúžia. Ten kto bol bohatý a mal nahromadené statky, tak nič neznamena. Ten kto bol predtým úspešným človekom, tak teraz nie je dôležitý preto, že čím je. Ten kto bol obdivovaný ako mocný, pred ktorými sa skláňalo, teraz sa neskláňa. Mocný a uctievaný je ten, kto je pokorný, ponížený, kto slúži – áno, pred takým sa musíme skláňať, pretože to sú skvelí ľudia. Hľa, toto je nová zvesť: svet sa zmenil a ak ľudia zostanú pripútaní k zásadám starého sveta, tak patria medzi tých, čo prehrali.

Ako vstúpiť do tohto kráľovstva? Ježiš hovorí, že existujú dve podmienky: prvá obrátiť sa a druhá uveriť v evanjelium.

Čo to znamená obrátiť sa? Znamená to pripraviť sa na zemetrasenie hlavne v spôsobe svojho myslenia, na zemetrasenie vo svojej hlave – v názoroch a postojoch. Pripraviť sa

na radikálnu zmenu, ktorá je dôsledkom zmeny zmýšľania. Prvé zemetrasenie teda sa teda musí udiť v mojej mysli. V tomto bode musí ísť hlavne o premenu mojej predstavy o Bohu. Ježiš prišiel, aby predovšetkým napravil zdeformované predstavy o Bohu, ktoré sme si o ňom my ľudia vytvorili sami a to často práve na základe takých kritérií, podľa ktorých sa riadili svetská spoločnosť . Boh, ktorého si my sami vymyslíme, je taký, že on požehnáva mocných tohto sveta – tj. kráľov, veľkých a mocných ... tí sú nami považovaní za Božie deti. Toto je falošná predstava o Bohu.

Ježiš prišiel prevrátiť naruby takýto falošný obraz Boha. Boh nie je vládca, ktorému treba slúžiť, nie je zákonodarca, ktorý vydáva príkazy a ak ich prekročíš a teda sa dopustiš priestupku a neospravedlníš sa, tak Ťa potrestá. Dost' už takéhoto pohanského obrazu Boha! Ak niekto zostane pripútaný k pohanskému a starodávnomu obrazu o Bohu, zostane zakliesnený v starom svete. Nebude sa držať Božieho kráľovstva, ktoré prišiel ohlásiť Ježiš. Pravý obraz Boha je predovšetkým obrazom Boha, ktorý je výlučne dobrý a toto je prvé obrátenie, ktoré Ježiš vyžaduje.

Potom, okrem obrátenia ktoré nastáva v mysli, existuje ešte obrátenie ktoré, ktoré by sme mohli nazvať morálne. To však neznamena stať sa tak trochu lepším, pridať o pár modlitieb navyše, dať navyše nejakú almužnu ... nie! Život sa musí úplne zmeniť. Sú tu hodnoty, ktoré riadia všetky naše rozhodnutia a oni sú teraz prevrátené. Preto sa stačí zamyslieť: Podľa akej stupnice hodnôt sa rozhodujú ľudia v „starom kráľovstve“ – t.j. tí, ktorí ešte neprijali „nový svet“ predstavený Ježišom? Aká je ich stupnica hodnôt?

Niektorí kladie na vrchol snahu o potešenie vo svojom živote. Tešiť sa zo života, užiť si život! Pre takýchto ľudí sa oplatí žiť práve vtedy, ak si ho môžu užívať. Ak je užívanie si života hodnota, ktorá je na vrchole ich stupnice hodnôt a ona rozhoduje o všetkom ostatnom, znamená to, že všetky ostatné rozhodnutia sa potom odvíjajú od tejto základnej voľby. „Užívanie si“ sa stane „bohom“ týchto ľudí, bohom, ktorý diktuje program celého dňa. Preto ak je to méta ktorá sa oplatí dosiahnuť, tak môžem aj opustiť svoju manželku (manžela), aby som si našiel lepšiu (lepšieho). Je to prípustné, pretože v mojom rozhodovaní má najvyššie miesto potešenie. Môžem taktiež premrhať všetky zdroje stvorenstva a prírody bez toho, aby som premýšľal o ďalších generáciách, pretože ja si musím užívať svoj život ... Toto je boh mnohých ľudí: potešenie; robiť to, čo sa mne páči.

Všimnite si, že ateizmus neexistuje a nikdy neexistoval! Každý má svojho boha, ktorý synchronizuje celý jeho život.

Ak budú umiestnené na vrchol rebríčka hodnôt peniaze, tak, ako sa to deje u mnohých ľudí, ktorí ešte nevstúpili do nového sveta. Potom tovar, produkty, ktoré musíš mať, ktorý musíš mať stále viac a viac, rozhodujú náplni tvojich dní. Teda od skorého rána, keď sa zobudím, počúvam program, ktorý mi dáva môj boh - „peniaze“ . To čo rozhoduje kto bude považovaný za môjho priateľa či nepriateľa je výška úspor na bankovom účte. Priateľ je ten, kto ma uprednostňuje, nepriateľ ten, kto mi nepomáha mať viac peňazí. Sú to peniaze, ktoré mi radia, kedy a ako mám povedať pravdu, alebo kedy klamať. Sú to

peniaze, ktoré mi ukazujú ľudí, aby som ich obdivoval, lichotil im a ktorými môžem pohrdať, ohovárať, nezľutovať sa. Sú to peniaze, ktoré potom určujú, čo je spravodlivé a čo nespravodlivé, ktoré mi hovoria, čo je dobré a čo zlé. Ak mi niečo pomôže zvýšiť stav na mojom bankovom účte, tak to je dobré, dokonca aj zrada, podvody, falšovanie, vykorisťovanie ... stane sa dobrom, ak budú veliť „peniaze“. Hľa – toto je neľudský svet! Obrátiť sa znamená obrátiť naruby takýto rebríček hodnôt, ktoré svetská mentalita považuje za správny: peniaze musia zostať na ich mieste, rodina na ich mieste. Na vrchole nemôže byť falošná ľudská predstava, ale tá ponuka, ktorú Ti dáva baránok so svojím evanjeliom.

A potom druhý bod ohlasovania: „verte evanjeliu“, nie verte v evanjelium, čo by sa mohlo javiť ako len chvíľkové potvrdenie správneho rozhodnutia. „Ver mi“ ... hovoríme, keď chceme posilniť dôveru priateľa v istom okamihu. Ale Ježiš to nechce povedať takto. Veriť evanjeliu je ako, povedzme, nevesta, ktorá verí svojmu manželovi, neverí vo svojho manžela ... ale „verí svojmu manželovi“ znamená, že jej ide o život, pretože vie, že on ju urobí šťastnou.

Teraz, ak chce Ježiš zmeniť svet, ak chce predstaviť túto „alternatívne spoločenstvo baránkov“, musí nájsť niekoho, kto bude s ním zdieľať tento jeho plán a kto ho nasleduje. To je výzva prvých dvoch učeníkov:

Keď raz išiel popri Galilejskom mori, videl Šimona a Ondreja, Šimonovho brata, ako spúšťajú sieť do mora; boli totiž rybármi. Ježiš im povedal: „Podďte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ Oni hneď zanechali siete a išli za ním.

Keby evanjelium mala byť kronika reálnych udalostí, tak Markova verzia o výzve prvých učeníkov, aby nasledovali Majstra nie je veľmi presná. Ako by bolo možné, aby ľudia, ktorí, ako sa zdá, nikdy predtým nestretli Ježiša a sú zrazu povolani, tak opustia všetko a nasledujú ho? Je to nielen nepravdepodobné, ale navyše je aj ťažké zosúladiť takúto interpretáciu s tým, čo nám hovorí sv. Ján vo svojom evanjeliu. Jeho opis povolania sme počuli minulý týždeň. Ján hovorí, že prví učeníci boli žiakmi Jána Krstiteľa a keď im on ukázal na Ježiša slovami: „*Hľa, baránok Boží*“, tak nasledovali nového učiteľa - Ježiša z Nazareta. Ondrej, jeden z tých dvoch, bol skutočne nadšený stretnutím s Kristom. Bol to on, kto bežal k svojmu bratovi Šimonovi a povedal mu: „*Našli sme Mesiáša*“!

Markovým cieľom preto nie je ponúknuť opis skutočnej udalosti, ale katechézu, ktorá k nám dnes chce niečo povedať. Chce, aby sme sa zamysleli nad tým, čo to znamená byť Kristom povolaný a nasledovať ho. Je to preto, lebo – a teraz buďte pozorní - existuje iba jedno povolanie! Keď hovoríme o povolaniach, všeobecne si myslíme, že sú to kňazi, bratia, sestričky – nie je to pravda! Je iba jediné povolanie: opustiť logiku starého sveta, ktorou je rivalita, konkurencia, zvieratá a prijať návrh, aby boli baránkami. "*Pod' za mnou – ak predtým zaznelo: Hľa baránok – tak aj ty spolu so mnou sa máš stať baránkom*". Preto je iba jediné povolanie, ktoré sa potom realizuje v rôznych situáciách a v rôznych

podmienkach jednotlivcov, v súlade s osobnosťou každého z nich. Preto sa táto skutočnosť - byť ako baránok - praktizuje v rôznych kontextoch.

Ježiš im hovorí: „*Podťe za mnou, urobím z vás rybárov ľudí.*“ Nesľubuje nič, iba zveruje misiu, ktorú treba vykonať. Čo znamená byť rybárom ľudí? Vieme, že more, voda v mori je vhodné miesto pre život rýb, ale nie pre život ľudí. Ak sa ľudia ponoria do mora, utopia sa. Nemôžu tam žiť, musia byť vytiahnutí von z vody, aby mohli naozaj žiť. More bolo v semitskej kultúre považované za miesto pôsobenia síl zla, za sídlo diablov, za všetko to, čo je proti životu. Preto musíme vytiahnuť von ľudí z takýchto podmienok života. Aká je teda úloha učeníkov? Zobrať bratov, ktorí žijú v starom svete a ktorí sa riadia logikou starého sveta tj. svetáckosťou a vytiahnuť ich von a zaviesť do Božieho kráľovstva, aby mohli byť skutočne ľuďmi. A toto sa naozaj musí urobiť hneď - okamžite. Preto aj Písmo hovorí, že: „*hneď opustili siete a išli za ním*“.

Nie je čas na utrácanie času! Život je iba jeden a čas plynie. Preto tí, ktorí milujú svojho brata, ho musia dostať von z vôd, ktoré mu bránia v živote, a viesť ho namiesto toho k nasledovaniu Krista. Siete od ktorých sa musíme oddeliť, sú znakom všetkého, čo nám bráni bezprostredne nasledovať Krista. Ak sa pridáme Krista, ale súčasne sa držíme aj sietí, ktoré nás držia v starom svete, tak nezájdeme ďaleko. Ak chceme byť novými mužmi, musíme sa rozísť s minulosťou! Myslíme na rôzne siete, ktoré nás stále chytajú do svetáckosti: naša lenivosť, pohodlie, zvyky, tradície, závisť, žiarlivosť, pripútanosť k peniazom ... ak sa od toho neodstihneme, ocitneme sa v situácii, kedy pripútanosť ku Kristovi sa bude stále miešať s pohanskou logikou a preto vzniká život, ktorý nie je ani pohanský, ani kresťanský.

Neskôr v knihe Zjavenia hovorí Vzkriesený Laodicejskej cirkvi a nazýva ju „vlažnosťou“ ktorú už – už vyplúva zo svojich úst (porov. Zjv 3, 14 n). Teplá voda sa vzniká z horúceho zdroja, ktorý je symbolom lásky – teda z nasledovania Krista a táto teplá voda sa stáva vlažnou, keď sa do nej pridá trošku studenej vody - tá označuje starý antický svet. Kristus neprijíma túto vlažnú vodu, buď si, alebo nie si. Ak chceš zostať v pohanskom živote, pokračuj v pohanskom živote, ale ak chceš ísť za Kristom, urob jasný zlom.

Veľmi tvrdý výraz, ktorý používa kniha Zjavenia, je: „*Táto vlažná voda je nepitná, je mi z nej zle*“. Takže tento pokazený život Kristus neprijíma. Nasleduj ho, rozhodni sa oddeľ sa od logiky minulosti. Ježiš sa neotáča aby zistil, či tí dvaja prijali jeho ponuku. On káča ďalej, pretože sám má cieľ, ktorý má dosiahnuť. A skutočne, ako kráča stretáva ďalších dvoch, taktiež na brehu Genezaretského jazera, počúvajme:

Ako šiel trochu ďalej, videl Jakuba Zebedejovho a jeho brata Jána – aj oni boli na lodi a opravovali siete – a hneď ich povolal. Oni zanechali svojho otca Zebedeja na lodi s nádenníkmi a išli za ním.

Príbeh povolania Jakuba a Jána sa zdá byť opakovaním toho predchádzajúceho príbehu. Prečo nám ho Marek opisuje opäť? Preto, že je v ňom dôležité posolstvo aj pre nás! Ježiš stretáva všetkých ľudí, teda aj nás v stave, v akom sa nachádzame, v povolanií, ktoré

práve vykonávame. Nie je to tým, že by nás nútil zmeniť naše povolanie, prinúti nás žiť náš život radikálne iným spôsobom, pretože to už nebude život zameraný na zahľadanie sa do seba, od hľadania vlastného zisku, ale zameraný na záujem, ako preukázať lásku a službou bratovi. Preto, keď Ježiš volá, tak sa pokračuje v živote ako predtým, ale úplne iným spôsobom, nasledujúc hodnoty, ktoré navrhuje Ježiš. Existuje veľa rôznych povolaní ... napríklad Ježiš povoláva Matúša – on bol najskôr bol zlodejom, vyberal dane, ale aj kradol, lebo myslel na seba samého. Potom sa stal Kristovým učeníkom, bude vyberať dane aj naďalej, pretože je to služba, ktorú je potrebné vykonať, ale myslíac iba na dobro bratov. Iný bol kedysi lekárom, bude ním aj naďalej, ale ak sa predtým možno cítil ako niekto viac než chorí ktorí k nemu chodia a možno sa aj obohacoval z chorôb, ktoré ľudí trápili, tak teraz už to tak nerobí. Iný ak riadi nejakú spoločnosť a mal vytvárať zisk, tak už potom to nebude robiť ako jediný cieľ. Bude premýšľať nad tým, ako urobiť svojim zamestnancom radosť a vyrobiť produkt, ktorý skutočne poteší všetkých, ktorí ho používajú. Hľa to je tá zmena, ktorá nastane po Ježišovom povolaní u tých, ktorí ho chcú nasledovať. Opúšťajú kritériá starého sveta, nasledujú a volia si logiku evanjelia. Čo robia títo dvaja bratia? „Opúšťajú otca a nádenníkov“ – teda títo dvaja boli bohatší ako Peter a Ondrej, pretože mali aj zamestnancov.

„Odchádzajú od otca“ - Opustiť otca znamená opustiť tradíciu, spôsob života, ktorý doteraz vždy viedli, pretože v semitskej kultúre otec znamená väzbu s tým, čo sa vždy robilo. Je potrebné ukončiť život s pohanskými kritériami ktoré boli platné predtým, pretože príľnutie bude dané ku Kristovi - úplná novina!

Pozorne si všimnime ešte ti náboženské tradície, ku ktorým sme azda pripútaní. Ak evanjelium spochybňuje tieto tradície, tak ich treba opustiť – „otec je opustený“. Potom sú opustení aj nádenníci, tj. už nie sú viac žiadni služobníci, už nie sú ľudia, ktorým môžeme vnucovať svoja vôľa. Logika evanjelia to nepripúšťa. Hľa títo prví učeníci urobili silné príľnutie ku Kristovi. To nám hovorí, aké silné je volanie evanjelia. Musíme mať vieru v toto Slovo, pretože keď ho „hodíme“ tým, ktorí sa topia vo vodách pohanstva a ktorí už hádam ani nežijú, tak majme vieru, že toto slovo sa dostane do ich srdca. A keďže Slovo evanjelia má v sebe božskú silu, tak keď budú počuť Slovo evanjelia, tak preto, že sme stvorení ako dobrí, tak aj ich srdce povie „Kristus má pravdu“!

Zdroj: Fernando Armellini 3a Domenica del Tempo Ordinario annoi B
https://www.youtube.com/watch?v=tCF1Mi73iG0&feature=emb_logo

Preklad: ThLic. Marek Iskra

Archív: <http://rodinabb.sk/liturgia-rodiny/>